

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ШКОЛИ У СТАРШОМУ ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Салімовська-Сушко І. І.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

salimovska1@ukr.net

Глобальні перетворення в політичній і соціально-економічній структурі нашого суспільства висувають нові вимоги до системи освіти. Базовий компонент дошкільної освіти та Державний стандарт початкової загальної освіти підкреслюють важливість підготовки до органічного входження в соціум; забезпечення реальної наступності між дошкільною й початковою ланками освіти. Великої уваги набуває феномен готовності дошкільника до школи, до нової системи стосунків між однолітками та дорослими а також до системи засвоєння. Безперечно, для успішного вступу у шкільне життя дитині необхідно мати належний рівень зрілості у фізичному та соціальному відношенні. У зв'язку з переходом України до обов'язкової дошкільної освіти дітей 5-річного віку, спрямованої на забезпечення всім майбутнім першокласникам рівних стартових можливостей під час вступу до школи, безболісного проходження періоду адаптації до умов освітнього закладу й успішності в навчанні, Сучасні пріоритети розвитку суспільства сформували стійку педагогічну позицію, згідно з якою, якщо дошкільна освіта – перша ланка системи освіти, то й орієнтувати її треба на більш високі ступені та рівні, тобто на школу. В результаті постає питання саме інтелектуальної готовності старших дошкільників, які стикаються з навчальними заняттями вже в дитячому садочку [1; 2; 5].

Мета дослідження – дослідити особливості інтелектуальної готовності до школи у старшому дошкільному віці.

Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети, використано загальнонаукові методи теоретичного рівня (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення науково-теоретичних та емпіричних даних), методи емпіричного дослідження (анкетування, опитування) а також методи математичної статистики за допомогою програми SPSS [3; 4].

Дослідження проводилось на базі Полтавського дошкільного навчального закладу (ясла-садок) №13 «Сонечко». Термін проведення дослідження – лютий-березень 2019 року. У дослідженні приймали участь 58 дітей (33 хлопця та 25 дівчат).

62% досліджуваних демонструють високий рівень розвитку слухової вербальної пам'яті, мають здатність до швидкого запам'ятання

та відтворення почутих слів. Це свідчить про високу швидкість запам'ятовування та довільність процесів пам'яті дітей. Вони легко орієнтуються у ході занять в дошкільному закладі, здатні сконцентруватися, здійснити довільні вольові дії задля отримання результату (відтворення слів). 24% досліджуваних мають середній рівень розвитку слухової вербальної пам'яті що також є задовільним результатом для даного вікового періоду. Вони демонструють дещо нижчий рівень запам'ятовування і довільного відтворення запропонованих слів, що виражається в якості відтворення. Проте обсяг слухової пам'яті є достатнім для сформованості довільності пізнавальних процесів і можливості відтворення слів, які запам'ятались. 14% учасників демонструють низький рівень слухової вербальної пам'яті. Ці діти мають нижчу здатність до запам'ятовування та довільність мнемічних процесів, мають деякі проблеми з відтворенням слів, які пропонувались, з важкістю згадують частину меншу частину слів.

Переважає більшість дітей старшого дошкільного віку демонструє середній рівень розвитку зорової пам'яті (59%). Ці діти здатні запам'ятовувати достатню кількість інформації через зоровий аналізатор, готові працювати з образами і використовувати їх для запам'ятовування та працювати з ними у мисленневих операціях. 31% дітей мають високий рівень зорової пам'яті – швидко запам'ятовують саме інформацію, чітко і швидко відтворюють інформацію, яку побачили, що допомагає у розвитку довільності та загального пізнавального розвитку – відтворення дійсності за допомогою зорового аналізатора. У 10% досліджуваних спостерігається низький рівень розвитку зорової пам'яті, вони мають деякі недоліки з відтворенням інформації такого типу. На високому рівні розвитку переважає слухова пам'ять дошкільників (62% на противагу зоровій – 31%). Проте на середньому рівні розвитку виявлено переважання зорової пам'яті, (59% проти 34% слухової). 88% досліджуваних мають високий і достатній розвиток слухової пам'яті, а 90% – високий і достатній рівень зорової пам'яті, що дає змогу припускати про кращий рівень розвитку саме зорової пам'яті по запропонованій вибірці.

В результаті проведеного дослідження особливостей інтелектуальної готовності до школи у старшому дошкільному віці можемо сказати, що великого значення набуває інтелектуальна (розумова) готовність до шкільного навчання. Інтелектуальна готовність до шкільного навчання пов'язана з розвитком розумових процесів – уміння узагальнювати, порівнювати об'єкти, класифікувати їх, виділяти суттєві ознаки, робити висновки. Інтелектуальна готовність до шкільного навчання складається з багатьох взаємозв'язаних компонентів розумового і мовного розвитку дітей. Зважаючи на

важливість інтелектуального компоненту у системі початкової освіти, яка наразі активно реформується, а також забезпечення наступності та продуктивності розвитку дитини, необхідно оптимізувати та покращувати рівень інтелектуальної готовності старших дошкільників до школи.

Література:

1. Вихрущ В., Козловський Ю. Проблема готовності до шкільного навчання у стратегії неперервної освіти Канади / В. Вихрущ, Ю. Козловський // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2019. – № 25. – С. 182–188.
2. Іванова В. І. Особливості розвитку когнітивної сфери у старшому дошкільному та молодшому шкільному віці. / В. Іванова. // Психологічний журнал. Серія педагогічна освіта. – 2008. – № 5. – С. 12–19.
3. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий дім «Слово», 2009. – 464 с.
4. Сокол Т. М. Розвиток готовності до школи дітей старшого дошкільного віку / Тетяна Сокол // Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 13-14 лютого 2015 року). Харків: у 2 частинах. Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2015. Ч. II. С. 120–124.
5. Тестова І. Ю., Білоусова Н. В. Проблема готовності дитини до школи. 2017. [Електронний ресурс]. Режим доступу: file:///C:/Users/USER/AppData/Local/Temp/Nzspp_2017_2_9.pdf

УДК 316.614.159

ТРУДНОШІ АДАПТАЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Сап'ян А. М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
sopsipnastyia99@gmail.com*

На сучасному етапі розвитку нашої держави проблема адаптації школярів набула актуальності. Державні освітні програми передбачають докорінне реформування концептуальних засад освіти і спрямування зусиль на розкриття таланту і творчих здібностей молодого покоління. За цих умов у нашому суспільстві дуже гостро постає проблема соціальної адаптації та збереження психічного здоров'я особистості. Система виховання та освіти вимагає суттєвих змін методики, цінностей та змісту підготовки нової генерації до життя. Тому проблема соціальної адаптації дітей до школи є актуальною і потребує уваги зі сторони учителів і батьків та психологів.